

نتیجه مشابه یابی :

عنوان سند : مقدمه

نام و نام خانوادگی : زهره مشهدی فینی

تاریخ درخواست مشابه یابی : ۱۴۰۳/۰۵/۲۵

درصد کل مشابهت : ۱۹/۴۷ %

☐ آیات

☐ روایات

☐ نقل قول ها

☐ اشعار

مواردی که تیک خورده اند در فرایند مشابه یابی شرکت داده نشده است

راهکارهای شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام

زهره مشهدی فینی^۱

چکیده

تبلیغات یکی از موثرترین روش های جنگ نرم است که دشمنان در مواقع گوناگون بکار گرفته و موجب برهم زدن امنیت روحی، اذهان و اعتقادات ملل می شوند، تا سرمایه های ملی را چپاول کرده و بر آنان مسلط شوند. هدف از این تحقیق، نشان دادن راهکارهای مهم شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام بوده است، این پژوهش با مطالعه منابع نوشتاری و هدف کاربردی به صورت توصیفی، تحلیلی و با روش نقلی نگارش شده است. در مقاله حاضر راهکارهای شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام را به سه دسته، راهکارهای بینشی، منشی و کنشی تقسیم بندی کرده است. راهکارهای بینشی شامل بصیرت افزایی، شناساندن شیوه های جنگ نرم دشمن به مردم و دشمن شناسی و راهکارهای مقابله با آن است و راهکارهای منشی شامل معنویت و توکل بر خداوند، الگو قرار دادن پیامبران و ائمه معصومین، اعتماد بنفس و امید پاینده، وحدت مردم و جریان های سیاسی، مقاومت و بردباری است و راهکارهای کنشی شامل برگزاری مناسبت های مذهبی و دینی، حضور روحانیون دلسوز، تقویت بنیه علمی و فرهنگی، تقویت بنیه اقتصادی و نظامی، ضرورت توانمند سازی مبلغین و بروز رسانی ابزارهای تبلیغاتی و بهره مندی از نیروی فعال و جوان جامعه اشاره کرد.

واژگان کلیدی: راهکارهای بینشی، راهکارهای منشی، راهکارهای کنشی، محاصره تبلیغاتی، دشمن

^۱ طلبه سطح دو حوزه علمیه کوثر فردیس، استان البرز

مقدمه

تبلیغات یکی از موثرترین و با نفوذترین شیوه‌هایی هست که برآذهان، اندیشه‌ها و ارزشهای افراد تاثیر بسزایی می‌گذارد. قدرتهای زورگو، استعمارگران و دشمنان اسلام سعی می‌کنند با توجه به شرایط مختلف زمانی و مکانی و با روش‌های گوناگون و از طریق جنگ‌های مختلفی همچون جنگ سخت یا نرم به مقاصد پلید خود دست یابند. آنان در تلاشند با سوء استفاده از پیشرفت رسانه‌ها، فناوری و تبلیغات به دیگر جوامع و ملل مختلف به خصوص ملت‌های مسلمان مسلط شوند و اهداف شوم خود را جامع عمل بپوشانند و سرمایه‌های ملی آنان را چپاول و غارت نمایند.

با توجه به اهمیت این موضوع و تاثیرگذاری آن در همه زمینه‌ها به خصوص بر افکار، باورها و ارزش‌های جوامع اسلامی، پیشوایان اسلام با بیان و عملی قاطع، پاسخی کوبنده به دشمنان داده و موجب شکست آن‌ها در این زمینه‌ها گردیده یا باعث می‌شدند که در این حیطه عقب نشینی کنند. در این زمینه احادیث و روایات زیادی از ائمه معصومین دیده می‌شود. از این رو لازم و ضروری است به سبب دشمنی معاندان در هر عصر و دوران به هویت انسانی و انتشار سریع تبلیغات نادرست فرهنگی و اعتقادی که بیشتر هم از طریق رسانه‌ها و فضای مجازی تحت اختیارشان صورت می‌پذیرد و هویت انسانی و باورپذیری افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهد به این موضوع بسیار مهم پرداخته تا موجبات بیداری انسانهای آزاده را فراهم نمایند.

طبق مطالعات انجام شده، تاکنون کتاب و مقاله‌ای با این عنوان نوشته نشده ولی در بعضی کتابها و مقالات به صورت جزئی به این مطلب اشاره شده است. به عنوان مثال در کتاب دشمن شناسی از دیدگاه امام خمینی که نویسنده آن حمید نگارش است و در سال ۱۳۸۵ به چاپ رسیده است ابتدا علل و اهداف دشمنی با نظام اسلامی را نوشته و سپس به استراتژی مقابله با دشمنان نظام اسلامی پرداخته است و در کتاب بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران که سید علی خامنه‌ای در سال ۹۷ ایراد نموده اند به جوانان توصیه کرده که امید را در خود پرورش داده و از جوانان خواسته اند که از افراد پیش گام برای شکست محاصره تبلیغاتی دشمن باشند و در مقاله قرآن و جنگ نرم که توسط سهراب صلاحی در سال ۹۰ نگارش شده به راههای مقابله با جنگ نرم پرداخته که در این مقاله اشاره ای به موضوع مورد بحث داشته است و همچنین در مقاله روش شناسی تبلیغات ضد دینی در فضای مجازی و راهکارهای مقابله با آن که توسط مهدی عمرو آبادی، محمد اسماعیل عبد اللهی و محمد کرمی نیا نوشته شده است ابتدا دلایل مهم روی آوری به استفاده از اینترنت را بیان کرده و سپس به راهکارهای مقابله با تبلیغات ضد دینی پرداخته‌اند.

مقاله حاضر بعد از مفهوم شناسی عنوان، به ارائه راهکارهای شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام پرداخته و این راهکارها را به سه دسته بینشی، منشی و کنشی تقسیم کرده است. دسته بینشی شامل

بصیرت افزایی، شناخت جنگ نرم به جامعه، دشمن شناسی و هوشیاری و بیداری در برابر توطئه های بیگانگان می باشد و دسته منشی شامل یاد خداوند و روی آوری به عبادات، الگو قرار دادن پیامبران و ائمه معصومین، اعتماد به نفس و امید پاینده، وحدت مردم و جریان های سیاسی و مقاومت و بردباری می باشد و دسته کنشی شامل برگزاری مناسبت های دینی و مذهبی، حضور روحانیون دلسوز، ضرورت توانمند سازی مبلغین، به روز رسانی ابزارهای تبلیغاتی و بهره مندی از نیروی فعال و جوان جامعه می باشد.

مفهوم شناسی

معمولا در هر پژوهش بسته به عنوان و موضوع آن، واژه ها و اصطلاحاتی وجود دارد که لازم می شود قبل از بیان و روشن شدن موضوع تعریف شود تا هم ابهام احتمال موجود در متن بر طرف شود و هم گستره ی موضوع مشخص شود به همین جهت در این مقاله هم به تعریف لغوی و اصطلاحی بعضی از واژگان عنوان پرداخته شده است.

۱- معنای محاصره

محاصره در لغت به معنای گرداگرد گرفتن و حصارى کردن به جنگ، شهر بند و در حصار گرفتن است^۱ و محاصره در اصطلاح به معنای گرد چیزی یا کسانی را گرفتن چنانکه نتواند برون شدن است. کسی را در حصار یا تنگنا انداختن و اطراف او را احاطه کردن. گرداگرد کسی یا جایی را گرفتن و راه را بر آن بستن است.^۲

۲- معنای شکست

شکست در لغت به معنای کسر، شکستگی، خرد شدگی است و شکست در اصطلاح به معنای مغلوب شدن، شکسته شدن می باشد.^۳

۳- معنای تبلیغات

^۱. لغت نامه دهخدا، ص ۳۳۸

^۲. فرهنگ فارسی معین، ص ۱۲۴۹

^۳. فرهنگ عمید، ص ۸۴۳

تبلیغات جمع واژه تبلیغ است تبلیغ از مصدر باب تفعیل، از ریشه بلغ، به معنای رساندن است. تبلیغ در لغت به معنای رساندن پیام می باشد. تبلیغ در اصطلاح به معنای کوششی آگاهانه از سوی مبلغ که به منظور هم سو نمودن رفتار مخاطب با نیت مورد نظر مبلغ انجام می شود. تبلیغ را می توان نوعی اطلاع رسانی تعریف کرد.^۱

۴- معنای دشمن

دشمن در لغت به معنای بد نفس، زشت طبع،^۲ بدخواه، عدو و خصم است.^۳ و در اصطلاح، آن است که نسبت به کسی گروه یا کشوری بدخواه، کینه جو و یا در جنگ وستیز است^۴ یا آنکه بد فرد دیگری را خواهان است.^۵

راهکارهای بینشی شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام

راهکارهایی بینشی شامل بصیرت افزایی، شناساندن شیوه های جنگ نرم دشمن به مردم، دشمن شناسی و راهکارهای مقابله با آنان می باشد.

۱- بصیرت افزایی

یکی از مهم ترین راهکارهای مقابله موثر در مقابل جنگ نرم و تبلیغات دشمن، بصیرت افزایی و آگاهی بخشی به آحاد جامعه و به ویژه نخبگان است. اگر مردم یک جامعه بصیرت لازم را داشته باشند دشمنان آنان راه به جایی نخواهد برد. هوشیاری و بیداری در مقابل توطئه ها و نقشه های بیگانگان از لوازم مقابله با آنان می باشد. از آنجا که امام امت، احتمال تجاوز بیگانگان در هر لحظه را جدی می دانست، در مورد بصیرت افزایی و هوشیاری مردم، تاکید بسیار داشت. ایشان در این زمینه می فرمایند: «بزرگ ترین ساده اندیشی این است که تصور کنی جهانخواران، خصوصا آمریکا و شوروی از ما و اسلام عزیز دست برداشته اند. لحظه ای نباید از کید دشمنان غافل بمانیم. در نهاد و سرشت آنان دشمنی با اسلام ناب محمدی موج می زند. باید برای شکستن امواج طوفان ها و فتنه ها و جلوگیری از سیل آفت ها به سلاح پولادین صبر و ایمان و بصیرت مسلح شویم.»^۶ دوره چهل سال و اندی از انقلاب بیانگر آن است که مردم در تمامی زمان ها گوش به فرمان رهبری بودند و با بصیرت عمل کردند

۱. معین، فرهنگ فارسی معین، ص ۳۲۶

۲. دهخدا، لغت نامه دهخدا، ۲۳، ص ۱۲

۳. عمید، فرهنگ عمید، ص ۴۷۲

۴. حکمی، صدری افشاری، فرهنگ فارسی امروز، ص ۵۴۵

۵. قریب، واژه نامه نوین، ص ۴۶۰

۶. خمینی، صحیفه نور، ص ۵۲

و دشمن نتوانسته در برنامه‌هایش به جایی برسد اما اگر به سبب خودخواهی چشم بصیرتشان کور شود باعث خسران ملی می‌شوند و ضربات سنگینی به پیکر انقلاب وارد می‌شود.^۱ مقام معظم رهبری در رابطه با بصیرت می‌فرمایند: «بصیرت قطب نمای حرکت صحیح در اوضاع اجتماعی پیچیده امروز است به گونه‌ای که اگر کسی این قطب نما را نداشت و نقشه‌خوانی بلد نبود ممکن است که ناگهان خود را در محاصره دشمن ببیند. اگر بصیرت نباشد، انسان حتی با نیت خوب هم ممکن است گمراه شود و در راه بد قدم بگذارد.»^۲ مومنین با بصیرت، با اتکا و توکل خداوند می‌توانند در انتخاب مسیر درست گام بردارند و اگر آنان با مشکلاتی همچون جنگ تبلیغاتی دشمن مواجه شوند هرگز از صحنه بیرون نخواهند رفت چنان که در جنگ احد پس از شایعه قتل پیامبر و فرار بسیاری از افراد، یکی از اصحاب آن حضرت به نام "انس بن نصر" که رزمنده‌ای با بینش بود به میان فراریان آمد و گفت: «پیکار کنید و در راه همان هدفی که پیامبر کشته شد شربت شهادت بنوشید.» او پس از ایراد این سخنان به دشمن حمله برد تا به شهادت رسید. در طول انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی نیز با وجود نابرابری تجهیزات و محاصره شدن توسط دشمن، رزمندگان اسلام هرگز تن به ذلت نداده و با انگیزه‌ای ادای تکلیف، تا پای جان ایستادند.^۳ در این صورت با بصیرت رزمندگان و جان برکفان جبهه حق بود که توانستند در این جنگ نابرابر بردشمنان پیروز شوند.

۲- شناساندن جنگ نرم دشمن به مردم

دشمن در جنگ نرم تلاش دارد با استفاده از ابزارهای فرهنگی، ارتباطی، تبلیغاتی و با شایعه پردازی و دروغ پراکنی و با استفاده از برخی بهانه‌ها، میان آحاد مردم تردید، بدبینی و اختلاف ایجاد کند.^۴ از این رو جبهه حق باید در این زمینه فعالیت گسترده داشته باشند و روشهایی را که دشمن می‌خواهد از آن طریق توطئه کرده را به جوامع مسلمان شناساند تا مسلمانان هوشیار باشند و نقشه‌های دشمن را از بین برده و موجب شکستشان گردند. آموزه‌های قرآنی به جنگ نرم در حوزه دشمن شناسی و مقابله با دشمن، توجه داشته و آیات بسیاری به این مسئله از زوایای مختلف نگریسته است. به این معنا که اگر دشمن برخی از ساز و کارهای جنگ روانی و تبلیغاتی را بکار می‌گیرد، جامعه اسلامی نیز در دفاع و مقابله با دشمن از همه امکانات بهره گیرد و در جنگ نرم به حکم مقابله به مثل عمل نماید.^۵ قرآن کریم جلوه‌های گوناگون جنگ نرم تبلیغاتی را در قالب داستانهای انبیا

۱. حاجیان، راه‌های مقابله با جنگ نرم

۲. امیری، علی وفاء، صادقی، بررسی نقش فرهنگ دینی در مدیریت بحرانهای سیاسی

۳. حسینی، معنویت و نقش آن در مبارزه با دشمن

۴. خامنه‌ای، بیانیه گام دوم

۵. صلاحی، قرآن و جنگ نرم

۵ - ضرورت توانمند سازی مبلغین و بروز رسانی ابزارهای تبلیغاتی

مبلغ باید شایستگی و توانایی کافی جهت هدایت، راهبری و راهنمایی مردم را داشته باشد و علاوه بر ایمان، توانایی فکری برای شناخت مسایل و تحلیل یافتن راه حل و همچنین احاطه و آگاهی کافی نسبت به موضوع تبلیغ را نیز داشته باشد.^۱ مبلغان اسلامی وظیفه دارند که تناسب جمعیت و تهاجم تبلیغاتی را در نظر گرفته و مقدار کار و تلاش خود را نیز محاسبه کنند، آن وقت است که مبلغان اسلامی چند برابر احساس وظیفه خواهند کرد و به صورت جدی خود را به تکنیک های فن تبلیغ مجهز خواهند کرد تا بتوانند تبلیغ دین اسلام در همه نقاط دنیا داشته باشند.^۲ سیره پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) گویای این حقیقت است که آنان نیز برای ترویج اسلام و تعمیم ارزش های الهی از تمام ابزارها، قالب ها و شیوه های تبلیغی در چارچوب دستورات شرع مقدس بهره گرفته و از ارتباطات گفتاری، نوشتاری و حتی دیداری به خوبی استفاده کرده اند. اسلام برای توانمند کردن جامعه اسلامی در مقابل توطئه های دشمن، دستوراتی مبنی بر شناخت دشمن و یادگیری شگرد های آنان جهت خنثی سازی آثار مخرب فرهنگی به مبلغین داده است و تعلیم و تعلم برخی از فنون را لازم می داند. این دستورات با رویکردهایی همچون کاهش آثار سوء، تولیدات همانند، مقابل به مثل، خنثی سازی و مقابله با نقشه های شوم آنان صادر شده است که آثار سوء و عملکرد سحر گونه رسانه های صوتی و تصویری و تبلیغاتی، مبلغین را ملزم به فراگیری و مجاهده علمی و فرهنگی در این جبهه می کند.^۳ با توجه به گسترش جوامع و توسعه ابزارهای تبلیغاتی، تناسب تبلیغ با پیام و موقعیت زمانی و مکانی آن، از مهم ترین موضوعاتی است که باید همواره مورد توجه مبلغان دینی قرار گیرد. از این جهت است که معجزات انبیاء الهی (ع) نیز در هر دوره متفاوت بوده است و متناسب با موقعیت زمانی و مکانی و مخاطبان شان انتخاب شده است.^۴ رهبر انقلاب اسلامی در مجمع جهانی حرکت اسلامی دانشجویان در این باره چنین می فرماید: «از همه نوع وسایل و ابزارهای تبلیغ کمک بگیرید و بخصوص از ظریف ترین و اصلی ترین آنها که هنر است غافل نشید».^۵ با توجه به کلام رهبری مبلغین اسلامی باید از ابزارهای تبلیغاتی به روز استفاده کنند چرا که اگر خلاف این عمل کنند دشمن از موقعیت بدست آمده به نفع خویش استفاده کرده و بر جوامع مسلمان مسلط می شود و اهداف شوم خود را جامع عمل می پوشاند. از این رو مبلغین باید همواره هوشیار بوده و خود را مجهز به ابزارهای تبلیغاتی بروز کنند تا دشمن نتواند از این طریق باشند گزندی به جوامع مسلمین وارد نماید.

۱. علی کرمی، روش تبلیغ اصول، مبانی و قالبها، ص ۴۰

۲. همان، ص ۶۲

۳. بیات مبلغان، مقاله تبلیغ دین از رسانه های نوین

۴. همان

۵. علی کرمی، (روش تبلیغ، اصول، مبانی و قالبها)، ص ۱۸۹

۶- بهره مندی از نیروی فعال و جوان جامعه

جوانان می‌توانند با پویایی و تلاش و با مدیریت و فراگیری علم در همه زمینه‌ها موجبات پیشرفت جامعه به سمت وسوی بلندترین قله‌های هدف را فراهم نمایند و از بحران‌ها و نقشه‌های شوم دشمنان، جامعه خویش را نجات دهند. امام خمینی (ره) درباره نقش جوان در این زمینه می‌فرمایند: «تمام جوانان موظفند که این نهضت را حفظ کنند و کید خائین را خنثی کنند.^۱ و همچنین می‌فرمایند: ای جوانان عزیز، هوشیار باشید و با تفکر و تعقل فعالیت این منافقین بلندگوی غرب، و منحرفین بلندگوی شرق را بررسی نمایید.^۲» کلام امام بیانگر آن است که دشمن برای دستیابی به اهدافش در هر دوره نقشه‌ها و توطئه‌های بسیاری را ترسیم می‌کند و این جوانان هستند که باید بیدار باشند و توطئه و فتنه‌های دشمنان را از بین ببرند و آنها را شکست دهند. مقام معظم رهبری هم می‌فرمایند: «شما جوانان باید پیشگام در شکستن این محاصره تبلیغاتی باشید. در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید ترس و ناامیدی را از خود و دیگران برانید این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شما است.»^۳ از کلام رهبری این گونه برداشت می‌شود که نیروی جوان جامعه تاثیر بیشتری می‌تواند در شکست محاصره تبلیغاتی دشمن داشته باشد چرا که نیروی جوانی در کنار افراد با تجربه می‌تواند موجب پیشرفت جامعه گردند ایشان بر این امر به وضوح واقفند و از جوانان خواسته که پای کار باشند چرا که یکی از تبلیغات گسترده بیگانگان ایجاد ناامیدی در جوانان جامعه هست تا باعث شوند که جوانان دلسرد گردند و از این طریق دشمن می‌تواند به منافع خود دست یابد. پس باید جوانان بیشتر از دیگر افراد جامعه هوشیار باشند.

نتیجه

دشمنان در هر عصر و دوران در تلاشند بر جوامع مختلف به خصوص مسلمانان تسلط یافته و اهداف شوم و پلید خود را جامع عمل ببوشانند. یکی از راههای انتخابی آنها با توجه به شرایط زمانی و مکانی و با پیشرفت رسانه‌ها، استفاده از تبلیغات است که از طریق آن می‌توانند هویت انسانی و باورها و ارزشهای افراد را تحت تاثیر قرار داده و باعث انحطاط و شکست مسلمانان گردند. از این رو اسلام راهکارهای دقیقی را بیان نموده است. نتایج بدست آمده شامل راهکارهای شکست محاصره تبلیغاتی دشمن از دیدگاه اسلام است. آنچه در جمع بندی می‌توان به آن اشاره کرد برای شکست نقشه‌ها و تبلیغات شوم دشمنان، اسلام راهکارهای بینشی، منشی و کنشی را بیان کرده است. راهکارهای بینشی شامل بصیرت افزایی، شناساندن جنگ نرم دشمن به مردم و

^۱. خمینی، صحیفه نور، ص ۴۸

^۲. همان، ص ۱۶۲

^۳. خامنه‌ای، بیانیه گام دوم، ص ۳۴

دشمن‌شناسی و راهکارهای مقابله با آن می باشد. راهکارهای منشی شامل معنویت و توکل برخداوند، الگو قرار دادن پیامبران و ائمه معصومین، اعتماد بنفس و امید پاینده، وحدت مردم و جریان های سیاسی، مقاومت و بردباری، می باشد. راهکارهای کنشی شامل برگزاری مناسبت‌های مذهبی و دینی، حضور روحانیون دلسوز، تقویت بنیه علمی و فرهنگی، تقویت بنیه اقتصادی و نیروی نظامی، ضرورت توانمند سازی مبلغین و به بروز رسانی ابزارهای تبلیغاتی و بهره مندی از نیروی فعال و جوان جامعه می باشد. پس مسلمانان باید بکوشند و در مسیر حق ثابت قدم بوده و آموزه‌های اسلام را سر لوحه کار خود قرار دهند و مانع نفوذ و تاثیر پذیری دشمنان گردند.

✽قرآن کریم

منبع کتب فارسی

۱. اکبری، حسنعلی، ۱۳۷۵، تهاجم فرهنگی از دید آیات، روایات و فقه، انتشارات سازمان تحقیقات و خودکفایی بسیج، چاپ اول
۲. خامنه‌ای، علی، ۱۳۹۷، بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران، انتشارات انقلاب اسلامی، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت اله العظمی خامنه ای (مدظله العالی)
۳. خمینی، روح الله، صحیفه نور، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره)
۴. علی کرمی، رضا، ۱۳۸۰، (روش تبلیغ، اصول، مبانی و قالب ها)، انتشارات افق فردا، چاپ چهارم
۵. نگارش، حمید، ۱۳۸۵، دشمن شناسی از دیدگاه امام خمینی (ره)، انتشارات زمزم هدایت، چاپ چهارم

منبع کتب عربی

۱. حکیمی، محمدرضا، ۱۳۶۰، الحیات، دایره چاپ و نشر تحت سرپرستی جامعه مدرسین قم
۲. دشتی، محمد، ۱۳۷۵، المعجم المفهرس لالفاظ النهج البلاغه، موسسه امیرالمومنین، چاپ ششم

منبع مقالات

۱. اسلام پور کریمی، عسکری، ۱۳۸۶، خودباوری در اندیشه اهل بیت(ع)، شماره ۶۹
۲. (امیری، ابوالفضل، علی وفا، حمید، صادقی، محسن)، ۱۳۹۶، بررسی نقش فرهنگ دینی در مدیریت بحران‌های سیاسی، شماره ۳۰
۳. بیات مبلغان، حجت الله، ۱۳۸۶، تبلیغ دین از رسانه‌های نوین، شماره ۹۲
۴. حاجیان، مظفر، ۱۳۹۶، راه های مقابله با جنگ نرم، شماره ۷
۵. حسینی، محمد، ۱۳۸۹، معنویت و نقش آن در مبارزه با دشمن، شماره ۱۳
۶. صلاحی، سهراب، ۱۳۹۰، قرآن و جنگ نرم

